

DOCUMENTE

PRIVITOARE LA ISTORIA ȘCOALELOR DIN BLAJ

DE

Z. PÂCLIȘANU

DIRECTOR GENERAL ÎN MINISTERUL ÎNSTRUCȚIUNII ȘI CULTELOR

MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE

Documentele ce publicăm aici fac parte din interesanta și puțin exploatata colecție de acte vechi a Bibliotecii centrale arhidiecezane din Blaj. Copiile au fost făcute înainte cu 14 ani, când eram conducătorul bibliotecii amintite. Imprejurările nu mi-au îngăduit o revizuire a lor și astfel unele mici greșeli de transcriere nu sunt excluse.

Spațiul ce-mi stă la dispoziție nu-mi permite tipărirea acum a întregului material, pe care-l am privitor la trecutul așezămintelor de cultură românească din Blaj, la neîncetatele eforturi de fiecare zi, la sacrificiile mute, statornice și atât de rodnice ale oamenilor cari au dat viață, au creiat și au susținut marea glorie a Blajului cultural. Am ales din ele câteva cari, mi-se pare, aruncă o lumină mai vie asupra începuturilor școlilor blăjene și asupra atmosferei în care se înfiripau aceste începuturi.

Documentele de mai jos nu au nevoie de nici un comentariu și de nici o explicație. Țin însă să remarc un singur fapt de o importanță deosebită: *setea de cultură a nației noastre din toate colțurile păământului românesc de dincolo de Carpați.*

În anii primi chiar găsim pe băncile acestor școli, alături de blăjanul Gheorghe Rațiu, pe Ioachim Mohi din Moh (județul Sibiu), pe Antonie Posa din Porumbacul Făgărașului, pe Ion Pop din Turda, pe

N. B. Cu prilejul împlinirii celor 175 de ani dela înființarea școlilor românești din Blaj, am ținut să publicăm în «Revista Arhivelor» alăturatele documente privitoare la începuturile acestor așezăminte, drept omagiu din partea conducătorilor și colaboratorilor revistei. Prețuind cu toată cuviința serviciile pe cari aceste așezăminte le-au adus culturii Românilor de pretutindeni, ne exprimăm dorința ca Blajul cultural să rămână și mai departe carul de lumină care a fost aproape două veacuri pentru poporul nostru întreg.

Ion Nemeş din Chioar, şi alături de Ion Fărcaş din Chiod (jud. Someş) pe Pahonie Vancea din Vamestu Maramureşului, pe Ştefan Caliani din Calian (jud. Clujului) şi pe Ion Trisechi din Treiscaune. Tot atunci avea să fie primit în seminarul cucernicului P. P. Aaron şi Dumitru Popovici din «Țara Banatului» orfan de tată şi a cărei mamă «se ține cu destulă sărăcie».

I. — *Calculus scholasticorum anni 1^{mi} 1755*

Majores

Nomen et cognomen	Genus et conditio	Patria et comitatus	Aetas circiter annorum	Quando et ad quid ?	Cujus profectus ?	Cujus spei ?	
Georgius Imminovits	Libertinus civilis	BalASFALVA Albensis	14	In Novembri ad comparationes	B	B.	A. accepit testimonium
Georgius Răcz	Libertinus	BalASFALVA Albensis	14	In Novembri ad A. B. C. D. E.	op.	B.	A.
Ioachimus Mohi	Libertinus papae filius	Moh Cibinensis	18	In Novembri ad declinationes	op.	B.	A.
Georgius Comanai	subditus plebejus	Alsokomana Fogarasiensis	16	In x bri ad declinationes	B	B.	A.
Nicolaus Pap	nobilis saecularis	Abrudbanya Albensis	15	In x bri ad conjugationes	B.	B.	abs.
Manasses Pap	subditus plebejus	Alamor Albensis	20	In 9 bri ad declinationes	P.	B.	abs.
Pahomius Vântsa	Praenobilis saecularis	Vantsfalva Marmatia	20	In Iulio ad majorem Parvam	B.	B.	A.
Antonius Posa	subditus papae filius	Porumbac D. Fogarasiensis	20	In 9 bri ad declinationes	medii	utcunque	M. x
Giorgius Pap Fejszei	Libertinus papae filius	Fejsza Kükülensis	18	In Decembri ad declinationes	medii	utcunque	abs. x

Nomen et cognomen	Genus et conditio	Patria et comitatus	Aetas circiter annorum.	Quando et ad quid ?	Cujus profectus ?	Cujus spei ?	
Ioannes Boer	Praenobilis saecularis	A. Komana D. Fogarasiensis	16	In Martio ad minorem Parvam	medii	C.	
Ioannes Pap	subditus popae filius	Torda Tordensis	13	In 9bri ad declinationes	opt.	B.	aufugit in Augusto
Ioannes Boer	Libertinus	Torda Tordensis	16	In 9bri ad declinationes	medii	utcunque	abs. x
Petrus Szöts	Libertinus plebejus	Torda Tordensis	16	In 9bri ad declinationes	medii	utcunque	aufugit in Iulio
Petrus Tsifudi	subditus plebejus	Tsifud Albensis	20	In 9bri ad conjugationes	medii	utcunque	abs. x

Minores

Ioannes Benyei	nobilis saecularis	BalASFALVA Albensis	12	In 9bri ad declinationes	B.	B.	A.
Ioannes Nemes	nobilis	Koltzirensis Kövar	18	In Martio ad conjugationes	opt.	opt.	A.
Ioannes Fogarasi	nobilis	BalASFALVA Albensis	16	In Iulio ad conjugationes	med.	utcunque	A.
Ladislau Ianosi	subditus	Czikud Tordensis	18	In Martio ad conjugationes	opt.	B.	A.
Stephanus Farkas	praenobilis	A. Vincia Albensis	15	In 9bri ad A. B. C.	opt.	med.	abs.
Theodorus Dunaviczi	nobilis	Durusiensis Kövar	19	In 9bri ad A. B. C.	B.	B.	A.
Ioannes Lupe	subditus	Alamor Albensis	19	In xbri ad declinationes	B.	B.	abs.

Nomen et cognomen	Genus et conditio	Patria et comitatus	Aetas circiter annorum	Quando et ad quid?	Cuius profectus?	Cujus spei?	
Samuel Nemes	nobilis popae filius	Alamor Albensis	16	In xbri ad declina- tiones	opt.	opt.	abs.
Petrus Nemes	nobilis	Alamor Albensis	16	In 9bri ad declina- tiones	B.	B.	—
Petrus Pap	nobilis popae filius	Fejszensis Albensis	16	In 9bri ad declina- tiones	B.	B.	aufugit in Iulio
Ioannes Pap	popae filius	Ósugudiensis Albensis	10	In 9bri ad A. B. C.	B.	B.	aufugit in Iulio
Alexander Boer	praenobilis	Comanaiensis T. Fogaros	13	In Iulio ad declina- tiones	B.	B.	A.
Abraham On	nobilis	Baraban Albensis	17	In Iulio ad conjuga- tiones	B.	B.	A.
Basilius Konczai	libertinus popae filius	Konczensis Albensis	16	In 9bri ad A. B. C.	opt.	opt.	A.
Volfgangus Peezi	nobilis	—	—	—	—	—	accepit litteras
Georgius Vezei	Ingenuus popae filius	Vezensis Albensis	17	In 9bri ad A. B. C.	B.	B.	A.
Ioannes Farkas	nobilis popae filius	Kiodiensis Szolnok me- diocri	13	In Martio ad A. B. C.	opt.	opt.	A.
Ioannes Sz. Miklosi	ingenuus popae filius	Sz. Miklosy Küküllő	16	In 9bri ad A. B. C.	opt.	B.	A.
Ioannes Mihalcei	plebeius Mihalcz	Mihalcz Albensis	17	In Martio ad A. B. C.	B.	B.	A.
Ioannes Mohi	ingenuus popae filius	Mohensis Cibinensis	15	In Ianuario ad A. B. C.	B.	B.	A.

Nomen et cognomen	Genus et conditio	Patria et comitatus	Actus ceteri annorum	Omando et ad quid?	Cuius profectus	Cojus spet?	
Ladislaus Boer	praenobilis Comanaiensis I. Fogaraslensis	Comana I. Fogaraslensis	10	In Iulio ad comparationes	opt.	B.	A.
Stephanus Caliani	nobilis popae filius	Kalian Kolosiensis	19	In xbri ad A. B. C.	B.	opt.	A.
Andreas Orian	liber	Blasiensis	14	In xbri ad A. B. C.	C.	C.	abs.
Sabbas Rasinar	libertinus popae filius	Rasinariensis Cibiniensis	20	In Ianuario ad A. B. C.	opt.	opt.	A.
Samuel Vizaknai	ingenuus popae filius	Vizaknensis Cibiniensis	15	In Aprili ad declinationes	B.	B.	A.
Elias Katona	nobilis popae filius	Csakalakiensis Albensis	16	In Martio ad lecturas	B.	B.	A.
Rudolphus Kalbori	libertinus popae filius	Kalborensis S. Csinkensis	15	In 9bri ad A. B. C.	B.	B.	A.
Aron Pap	libertinus popae filius	Csugudiensis Albensis	16	In xbri ad A. B. C.	B.	B.	aufugit in Iulio
Mathias Popovics	liber popae filius	Kracsunel Albensis	21	In xbri ad A. B. C.	B.	B.	abs.
Georgius Popovits	liber popae filius	Kracsunel Albensis	14	In xbri ad A. B. C.	B.	B.	abs.
Stephanus Sityan	liber	Szelistiensis S. Cibiniensis	14	In xbri ad declinationes	B.	opt.	A.

Mediocres

Andreas Vardaj	liber	Vardensis Albensis	14	In Majo ad A. B. C.	opt.	B.	A.
Daniel Mardsinaj	nobilis popae filius	Mardsineni I. Fogaraslensis	14	In Majo ad lecturas	opt.	B.	acceptit testimoniales
Stephanus Mardsinaj	nobilis popae filius	Mardsineni I. Fogaraslensis	12	In Majo ad Musam	opt.	opt.	acceptit testimoniales
Ioannes Triszeki	liber popae filius	Hodosiensis Haromszek	15	In Iulio ad Paternostrum	opt.	B.	A.

Nomen et cognomen	Genus et conditio	Patria et comitatus	Aetas circiter annorum	Quando et ad quid?	Cuius profectus?	Cujus spei?	
Mediocres							
Matheus Porumb	nobilis popae filius	Porumbak I. Fogarasienis	16	In Aprili ad A. B. C.	B.	utcunque	A.
Ioseph Iminovics	ingenuus popae filius	Balazsfalva Albensis	10	In 9bri ad A. B. C.	B.	B.	A.
Ioannes Pencs	liber molitoris	Monorensis Albensis	18	In 9bri ad Musa	utcunque	M.	M.
Ioannes Bogati	liber	Balazsfalva Albensis	8	In 9bri ad A. B. C.	opt.	B.	A.
Ioannes Flore	liber	Blasiensis Albensis	9	In 9bri ad A. B. C.	B.	B.	A.
Ioannes Iminovits	liber	Balazsfalva Albensis	7	In 9bri ad A. B. C.	B.	B.	A.
Georgius Beta	nobilis	Zalathna Albeusis	14	In Augusto ad A. B. C.	B.	B.	abs.
Ioannes Timar	liber	Blasiensis	9	In xbri ad A. B. C.	B.	B.	abs

Minimi

Abraham Pap de Sztrazsa annor. 8 venit in Iunio ad A. B. C. M.
 Ioannes Zulye Mohensis annor 12 venit in Iulio ad A. B. C. A.
 Nicolaus Sz. Miklosi, Sz. Miklos annor. 9 venit in Iunio A.
 Ioannes Filemon de Szilvas Szolnok med. annorum 16 M.
 Michael Katona nobilis Balasfalvensis annorum 7 in xbri A.
 Teodorus Totoi Totoensis annorum 12 in Augusto M.
 Basilius Pop de Sztrazsa Albensis annorum 10 in Iunio A.
 Basilius Görög Blasiensis annorum 8 in xbri A.
 Ioannes Nemet Blasiensis annorum 10 in xbri M.
 Basilius Iminovits Blasiensis annorum 5 quando voluit ad A. B. C.
 Nicolaus Benyei Blasiensis annorum 5 item.
 Petrus Paraleu Blasiensis annorum 4
 Ioannes Dallyai nob. Blasiensis annorum 8
 Petrus Cserbul liber Belgradensis annorum 18 venit in Augusto.
 Michael Frankes liber Zalathnensis annorum 12 in majo ad A. B. C.

omnes hi ad A. B. C. venerunt

(Orig. bibl. archid. Blaj)

II. — Anul 1757 Februarie 19.

Insemnarea Gramaticilor ai școalei românești din Blaj, care cum îl cheamă și din ce sat și varmeghie este, în ce an și lună au venit, cât au șăzut și ce au învățat; ca să se știe i-am însemnat.

1. Pantelimon din Turda, au venit în anul 1756 octo 6 și s'au apucat a învăța la Psaltire dela cat. 6 și au învățat Psaltirea deplin toată. Cântări au învățat cheruvicul, preceasna și la învățătura creștinească capete 13.
2. Vasile Calbor din Turda au venit la data pusă întâiu și s'au apucat a învăța dela ceas Deveati până ce au ispravit ceasoslovul, și la Psaltire 4 catisme, cântări cheruvicul, preceasna, acsionul.
3. Moisi dela Sinislaui, eparchiă dela Karăi, au venit în anul 1756, Iunie 15 și s'au prins la învățătura dela ceas pervii până ce au ispravit ceasoslovul, la învățătura creștinească au învățat 10 capete; cântări canonul crucii, al precestii, preceasna, cheruvicul și acsionul.
4. Filip din Sinislaui epar. dela Karăi au venit odată cu cel al 3 și s'au apucat a învăța dela începutul Psal. de seara, până ce acum au ispravit și Psalmii toți și ceasurile; la învățătura creștinească au învățat 10 capete, cântări au învățat canonul crucii, al precestii cheruvicul, preceasna și acsionul.
5. Filip Patruțear din Reacea epar. dela Groși, au venit în anul 1755 august 15 și s'au apucat dela Psalmii de seara și au ispravit ceasoslovul și la Psaltire au învățat cat. 8, la învățătura creștinească au învățat capete 11, cântări au învățat cheruvicul, preceasna, acsionul, canonul precestii, al crucii și eglogitoasele.
6. Ion din Fersig epar. Sasmireș au venit in anul 1756 Martie 20 și au început dela polonoșniță învățându-o deplin și apoi s'au apucat de învățătura creștinească și au învățat capete 30; cântări canonul precestii, al crucii, cheruvicul, preceasna și acsionul și la Psaltire cat. 7.
7. Vasile Muntean din Blaj epar. Beii, au venit în anul 1755 octo 9 și au început a învăța dela cat. 1 și acum au ispravit-o; cântări au învățat glasurile, cheruvicul, preceasna, axionul, canonul crucii, al precestii și eglogitoasele.
8. Gavriila Crăciun din Ation epar. Turzii au venit în anul 1755 Iunie 15 și au început a învăța dela buchi și acum învață la

- obedință. Cântări au învățat canonul preceștii, al botezului și axionul.
9. Nicolae Moldoveanu din Aiton epar. Turzii, au venit odată cu al 8 începând la învățatură tot cu același și învățând earăși atât.
 10. Lupul Munteanu din Iclănzăl eparhia Icland au venit în anul 1755 Noemvrie 20 începând dela prvi ceas și au isprăvit ceasoslovul tot; cântări canonul preceștii, al crăciunului, cheruvicul, preceasna.
 11. Toader dela Mihalț epar. Prea. ci. Notarăș au venit în anul 1755 dech. 4 și au început dela buchi și au învățat ceaslovul tot și la Psaltire cat. 2 și la învățatura creștinească capete 20, cântări au învățat 6 glasuri, canonul preceștii, al crucii, preceasna și axionul.
 12. Georgie Pop din Giula epar. Juc au venit în anul 1756 Dech. 28 și au început la Psaltire cat 6 și au învățat până la 14, cântări au învățat canonul preceștii, cheruvicul, preceasna și axionul. La învățatura creștinească tainele.
 13. Gavrilă din Covași epar Băsăscului au venit în anul 1756 Iunie 8 și au început a învăța dela cat. 1 și au învățat cat 5; la învățatura creștinească 10 capete și dialogul tot și cântări canonul preceștii, al crucii și axionul.
 14. Bucur Pop dela Simcel eparhia Beii au venit în anul 1755 Noe. 15 și au început a învăța dela obedință și au învățat ceaslovul tot, la Psaltire au învățat 8 cat. cântări canonul crucii al preceștii, preceasna și axionul, la învățatura creștinească capete 20.
 15. Andreiu Uriian din Blaj epar Beii au venit în anul 1755 octo. și au început dela prvi ceas și au învățat ceasoslovul tot. La învățatura creștinească 20 de capete. Cântări au învățat cheruvicul, preceasna, canonul preceștii eglogitoasele.
 16. Antonie Poșta din Belgrad au venit în anul 1755 noe. 15 și au început dela cat 3 și au învățat până la cat. 11; la învățatura creștinească capete 28; cântări au învățat canonul preceștii, al crucii eglogitoasele, cheruvicul, preceasna și axionul.
 17. Mihaiu Poșta din Belgrad au venit odată cu cel al 16 și au început a învăța dela psalmii de seara și acum învață la sfârșitul celor de dimineața. Cântări au învățat cheruvicul, preceasna și axionul și canonul preceștii.
 18. Iacob Timariu din Blaj epar. Beii, au venit în anul 1755 octo. 11 și au început a învăța dela buchi și au învățat până la de-veati ceas; cântări au învățat cheruvicul, preceasna, axionul și canonul preceștii și al crucii.

19. Ilie Arsentie din Blaj epar. Beii au venit în anul 1755 octo 20 și au început a învăța dela psalmii dimineții isprăvind ceasoslovul tot și la Psaltire au învățat 3 cat. iar la învățătura creștinească capete 29 și dialogul.
20. Moise Arsentie din Blaj epar Beii au venit odată cu cel al 19 și au început ceas. dela Psalmii dimineții învățând ceasoslovul tot. La Psaltire cad. 14 au învățat și la învățătura creștinească 25 de capete.
21. Ion Chivaraș din Silvaș epar. Băsăscului au venit în anul 1756 Dechemvrie 29 începând a învăța dela Psalmii de seara învățând de rând până la deveati ceas și la Psaltire catisme 17. au învățat. Cântări canonul precestii, al crucii, preceasna și axionul. Dela învățătura creștinească capete 19.
22. Spiridon Pop dela Poiana epar. Ciugudului au venit în anul 1756 septe 17 au început dela Cat-a 14 până ce au învățat Psaltirea toată, la învățătura creștinească au învățat capete 9 și cântări au învățat cheruvicul, preceasna, axionul și 2 glasuri.
23. Vasile Pop din Giula epar. Juc au venit în anul 1756 Deche. 18 și au început a învăța dela cat. 1 și au învățat până la 19. Cântări au învățat cheruvicul, preceasna și axionul.
24. Ignatie Vidican dela Tulca epar. Tulcâi au venit în anul 1756 Iunie 9 și s'au prins a învăța dela Psal. de seara și au învățat până la polonoșniță, iar la învățătura creștinească au învățat capete 16, cântări trei glasuri, canonul crucii, și preceasna și axionul.
25. Vasile Sarac din Tulca epar Tulcâi au venit odată cu cel al 24 și au început a învăța dela cat. 1 învățând până la 12. La învățătura creștinească dialogul jumătate.
26. Gligor din Morlaca epar. Juc au venit în anul 1756 oct. 18 și au început dela cat 1 și au învățat până la cat. 14, iar la învățătura creștinească au învățat capete 6, cântări 3 glasuri, cheruvicul și preceasna.
27. Simion din Morlaca epar. Juc au venit odată cu cel al 26 și au început a învăța dela cat 3 și acum învăța la cat 19, cântări au învățat pe glasuri.
28. Dumitru din Salva epar. Năsăud au venit în anul 1756 august 15 începând la învățatură dela cat 1 și acum învață la cat 7, cântări au învațat trei glasuri, cheruvicul și preceasna.
29. Simion din Hurdău epar. Năsăud au venit odată cu al 28 începând dela Psalmii de seara și au învățat până la deveati ceas; cântări au învățat trei glasuri și preceasna.

30. Gligorie din Lățeud epar. Șomfălău au venit în anul 1755 Deche. 26 și au început a învăța dela psal. de seara învățând până la ceas 1 și la Psaltire cat 20 au învățat.
31. Vasile Pop dela Poiana epar. Ciugud au venit odată cu cel al 32 și au început a învăța dela cat 9 și au învățat Psaltirea toată, cântări au învățat cheruvicul și trei glasuri.
32. Simion dela Ciugud epar Ciugud au venit în anul 1756 noe. 18 și au început a învăța dela Psal. de seara și au învățat până la obedință.
33. Nicolae dela Ștena epar Broșteani au venit in anul 1756 noe. 29 începând a învăța la Psaltire dela cat 7 și au învățat până la cat 15.
34. Iosif Turcul din Blaj epar. Beii au venit anul 1755 deche. 28 și au început a învăța dela buchi și au învățat până la ceas de-veati; cântări au învățat canonul precestii, axionul și priccasna.
35. Ianoș dela Dobra epar. Dobrii au venit în anul 1756 septembrie 19 și au început dela buchi și acum isprăvește Psalmii de dimineață.
36. Nicolae Pop din Sintimbru epar. Carlovei au venit în anul 1756 noe. 28 și au început a învăța dela cat. 2 și acum învață la cat 6, cântări au învățat 2 glasuri.
37. Simion Pop din Giula epar Juc au venit în anul 1756 Ghenarie 2 și au început la Psaltire a învăța dela cat. 4 și acum învață la 9.
38. Costandin din Schiopi epar. Turzii au venit în anul 1756 noembrie 8 și au început a învăța dela Psalmii de seara și au ispravit și cei de dimineața și la Psaltire 5 catisme.
39. Vasile din Schiopi epar. Turzii au venit în anul 1756 Dechembrie 20 și au început a învăța dela cat. 3 și acum învață la 6.
40. Onul Turcul din Blaj epar. Beii au venit în anul 1755 Dechembrie 29 și s'au apucat dela buchi și au învățat până la obedință. La învățatura creștinească capete 7. Au învățat cântări cheruvicul, axionul, canonul precestii și al crucii.
41. Ștefan din Corpade epar. Timandi Farkaș, au venit în anul 1756 Dechembrie 2 și au început a învăța dela cat. 6 și acum învață la 11, cântări au învățat 3 glasuri.
42. Georgie din Sintimbru epar. Carlovei au venit în anul 1757 Ghenarie 4 și au început a învăța dela Psal. dimineții învățând acum la ceas pervii; cântări au învățat 3 glasuri, cheruvicul și axionul.

43. Irimie din Silivaş epar. Turzii au venit în anul 1756 noe. 5. Au început a învăța dela Psal. dimineții și acum învăță la ceas deveati.
44. Pătru Alămar din Blaj epar. Beii au venit în anul 1756 Deche. 20 și s'au apucat dela buchi și acum învăță la obedință.
45. Ion Filip din Băișoara epar. Bistrii au venit în anul 1756 Dechembrrie 1 au început a învăța dela Psal. de seara și acum isprăvește și cea de dimineața.
46. Toma din Iuda epar. Coprului au venit în anul 1755 Iunie 28 începând dela buchi și au isprăvit ceasoslovul tot.
47. Georgie Morariu din Blaj epar. Beii au venit în anul 1755 Ghenar. 24 și au început dela buchi și au isprăvit ceasoslovul, la Psaltire 2 cat.
48. Toma din Fagigu epar. Părăeanului au venit în anul 1756 noe. 28 și au început dela cat. și acum învăță la 19. Cântări au învățat cheruvicul, preceasna și axionul și 3 glasuri.
49. Nicolae Pop din Simcel epar. Beii au venit în anul 1756 Noe. 30 și au învățat cat. 2, cântări cheruvicul și axionul.
50. Todea Pop din Iclod epar. Beii au venit în anul 1756 noe. 5 și au început a învăța dela cat. 7 și acum învăță la cat. 11. La învățătura creștinească 8 capete.
51. Gavrilă din Băișoara epar. Bistrii au venit în anul 1756 sept. 15 și au început a învăța dela trei ceas și acum învăță la polonoștință. Cântări au învățat trei glasuri și preceasna.
52. Georgie Pânzar din Blaj au venit în anul 1754 febr. 20 și au început a învăța dela buchi și acum învăță la ceas 6, cântări 3 glasuri, cheruvicul, preceasna, axionul.
53. Ion din Odverem epar. Hăpârtii au venit în anul 1756 noe. 2 și au început a învăța dela pavecernița mică învățând și cea mare deplin și la Psaltire catisme 3.
54. Vasile din Odverem epar. Hăpârtii au venit odată cu cel al 53 și au început a învăța dela prvi ceas și acum învăță la obedință.
55. Moisi din Odverem epar. Hăpârtii au venit cu cel al 53 și au început a învăța dela prvi ceas și au învățat până la obedință.
56. Vasile din Jorocuta epar. Băseștilor au venit în anul 1757 August 20 și s'au apucat dela cat. 1 și au învățat până la cat. 9. Cântări au învățat canonul precestii.
57. Ion dela Supurul de jos, eparchia Carăilor, au venit în anul și luna când au venit al 56 și s'au apucat dela cat. 2 și au învățat până la cat. 5.

58. Vasile Pop din Iclod, eparchia Beii au venit în anul 1756 Noe. 5 și au început a învăța dela cat. 8 și au învățat până la cat. 13.
59. Iosif Todea din Blaj epar. Beii au venit în anul 1755 Noe. 16 și au prins a învăța dela Psal. de seara și au învățat până la deveati ceas.
60. Simion Bănățanul dela Logoj eparchia Vărșețului au venit în anul 1756 august 20 și au început a învăța dela buchi și au învățat până la Psal. dimineții.
61. Nemeș Giurca dela Cosma epar. Apafăii au venit în anul 1757 Genarie 28 și au început dela buchi.
62. Nichifor Pop din Giuluș epar. Ernot au venit 1757 feb. 12 și s'au apucat dela cat. 6.
63. Petru Pop din Giuluș epar. Ernot au venit odată cu cel al 62 și au început dela cat. 1.
64. Georgie Turculeț din Blaj au venit în anul 1755 Martie 2 și s'au apucat dela buchi și au învățat până la Cea. 3
65. Barbul Mutul din Veazea epar. Tiurului au venit în anul 1756 august 2. Au început dela buchi.
66. Bogdan Sârb dela Rășinari epar. Rășinari au venit în anul 1757 Ghenari 28 și au început dela cat. 1.
67. Ion Bogatul din Blaj au venit anul 1756 noe. 20 și s'au apucat dela vecernie și acum învață la Psalmii dimineții.
68. Vasile Grecu din Blaj au venit anul 1756 Deche. 28 și au început dela buchi și au învățat până la Psalmii dimineții.
69. Aleman dela Rășinar eparchia Rășinar au venit anul 1756 octo. 28 și au început dela cat. 1 și au învățat până la cat. 7 și la învățătura creștinească capete 7.
70. Mihaiu Catană din Blaj au venit în anul 1756 angust 2 și au început dela buchi și au învățat până Psal. dimineții.
71. Toader Morariu din Blaj au venit în anul 1756 Deche. 2 și au început dela buchi.
72. Pavel Rad din Blaj au venit anul 1756 octo 8 și au început dela Psal. de seara și acum învață la sfârșitul Psal. dimineții.
73. Florea din Ciugud epar. Ciugud au venit în anul 1756 Deche. 9 și au început dela buchi.
74. Vasile Arsentie din Blaj s'au apucat dela buchi din anul 1757 Ghenarie 18.
75. Pătru din Ciugud epar. Ciugud au venit în anul 1757 feb. 8 și au început dela Psalmii de seara.

76. Simion din Gerla epar. Borțanului au venit în anul 1756 Deche. 15 și au început a învăța dela Psal. de seara.
77. Ion din Blaj epar. Beii au venit în anul 1756 Noe. 20 și au început dela buchi.
78. Istvan Bălen din Măsed epar. Hatăg au venit în anul 1756 Deche. 20 și au început dela buchi.
79. Ion din Bucerde epar. Tiureanului au venit în anul 1756 August 15 și s'au apucat dela Psal. de seara.
80. Georgie din Bucerde epar. Tiurului au venit în anul 1757 feb. 10 și au început dela Psal. dimineții.
81. Avram dela Totoiu epar. Notarășului au venit în anul 1757 Deche. 29 și au început dela buchi.
82. Gavrilă din Morlăca epar. Juc au venit în anul 1757 feb. 15 și s'au apucat la învățătura creștinească.
83. Ion din Birtan epar. Țichindealului au venit în anul 1757 Ghenarie 27 și s'au prins dela Psal. de seară.
84. Măcenic dela Daia epar. Daia au venit în anul 1757 feb. 13 și au început dela buchi.
85. Gligor Pop din Iclod epar. Beii au venit în anul 1756 Deche. 14 și au început dela cat. 1.
86. Ilie (din) Cecalaca epar. Hopârtei au venii în anul 1757 feb. 17 și au început dela cat. 1.
87. Constandin Fogoroși din Blaj au venit în anul 1756 Mar. 28 și s'au apucat dela buchi.
88. Nicolae din Botez epar. Hopârtei au venit în anul 1757 feb. 14 și au început dela cat. 6.
89. Dosofteiu dela Bileag epar. Coprului au venit în anul 1757 feb. 13 și au început dela cat. 2.
90. Onu Archimandrit din Blaj au venit în anul 1756 Deche. 26 și au început dela buchi.
91. Pătru Pop din Cergău epar. Broscățeanului au venit în anul 1757 feb. 13 și s'au apucat dela buchi.
92. Ștefan Sălăgean din Sântul epar. Turzii au venit în anul 1757 feb. 18 și au început dela cat. 5.
93. Antonie Pop din Blaj epar. Beii au venit în anul 1756 Sept. 8 au început dela buchi.
94. Costea Macaveiu dela Câmpeni epar. Carlovei au venit în anul 1757 feb. 17 și au început dela buchi.

95. Nicolae din Mihălț epar. Notarășului au venit în anul 1757 febr. 2 și s'au apucat dela buchi.
96. Ilie Pop din Beia epar. Beii au venit în anul 1757 febr. 15 și au început dela cat. 1.
97. Gavrilă din Copand epar. Turzii au venit în anul 1757 febr. 17.
98. Mihaiu dela Cergău epar. Broscățeanului au venit în anul 1757 febr. 13 și s'au apucat dela buchi.
99. Vasile Iminovici din Blaj au venit în anul 1757 febr. 2 și s'au apucat dela buchi.
100. Andreiu Zugraf din Blaj au venit în anul 1756 Deche. 20 și au început dela buchi.
101. Alexandru Cismaș din Blaj au venit în anul 1757 febr. 1 și s'au apucat dela buchi.
102. Ștefan Vaida din Glod eparchia Cășaiului au venit în anul 1757 febr. 18 și au început dela Psal. dimineții.
103. Irimie din Glod epar. Cășaiului au venit în anul 1757 febr. 18 și au început dela prvi ceas.
104. Gavrilă din Odverem epar. Hopârții au venit în anul 1757 Febr. 17 și au început la învățatura creștinească.
105. Vasile Ioanovitz din Blaj au venit în anul 1757 Febr. 2 și au început dela buchi.
106. Vasile Turcu din Blaj au venit în anul 1757 Febr. 2 și au început dela buchi.
107. Gligore din Odverem epar. Hopârții au venit în anul 1757 Febr. 17 și au început dela cat. 7.
108. Onul din Băișoara epar. Bistrii au venit în anul 1757 Febr. 17 și au început dela obedință.
109. Vartolomeiu din Copand epar. Turzii au venit în anul 1757 Febr. 17 și au început a învăța dela șăti ceas.
110. Toader Cojoenea din Cojocna epar. Turzii au venit în anul 1755 Noe. 8, au început dela buchi și au învățat ceasoslovul. La Psaltire cat. 2, cântări glasurile, pseceasna, acsionul.
111. Toma din Botez epar. Hopârtei au venit în anul 1757 Febr. 19 și s'au apucat a învăța dela cat. 2.
112. Toader din Botez epar. Hopârtei au venit în anul 1757 Febr. 19 și au început dela pavecernița mică.
- 113¹⁾. Onea Ion din Cornățel au venit în anul 1757 Febr. 25 și au început dela Psaltire cat:

1) Deaci începe alt scris.

114. Petru din Veseud epar. Țichindeal au venit în anul 1757 și s'au apucat dela Psaltire.
115. Ion dela Mediaș au venit în anul 1757 Febr. 27 și s'au apucat dela Psaltire.
116. Drăgoiu Achim din Teuș au venit în anul 1757, 1-a Martii la Psaltire, începe la a 4 cat.
117. Avram Muntean dela Câmpești au venit în anul 1757, 2-a Martii la cântări.
118. Pavel Tudoruț dela Câmpești au venit în 1757, 3-tia Martii la ceaslov începe.
119. Ianôș Puchian din Lumpărd din varmeghia Clujului la Psaltire și la glasuri au venit 22 Martii 1757.
120. Dumitru fecior al popii Georgie dela Cucitealnic din eparfiriea Șonfălăului au venit la Psaltire și la glasuri, a ceti și puțin, anul 1757 zile 7 Aprilie.
121. Andreiu a popei Toader din Cucerdea au învățat până la 1 ceas, au venit în anul 1757, 8 zile a lunii Aprilie.
122. Pătru a p. Ion din Cucerdea au învățat până la 1 ceas, au venit în anul 1757 în 8 zile a lunii Aprilie.
123. Ștefan Munteanul dela Sîbiu ceteaște ceva, au venit în 11 zile a lunii Aprilie 1757.
124. Avram dela Câmpești alui Morariu Petrișor au învățat ceaslovul sârbeaște, au venit a învăța pă Psaltirea și cântari 12 Aprilie 1757.
125. Oltean Onu din Aiton din Epar. Clujului au învățat ceva din ceaslov pă sârbie, au venit în 13 zile alui Aprilie 1757.
126. Nicolae al popii Nicolae din Bucerdea epar. Tiur au venit în Aprilie 16 zile 1757 a învăța la ceaslov, a ceti ceva și.
127. Ion din Turda au venit în Aprilie 16 zile 1757 începe la cetanie.
128. Pop Toader din vidicul Kôvarului din bima Turdei au venit în April 18, 1757 începe la azbuchi.
129. Mihalca Ion din vidicul Kôvarului din Mănăștur au venit în April 18 1757 a ceti ceva și.
130. Pop Simion din vidicul Kôvarului din Mănăștur au venit în April 18, 1757 începe la azbuchi.
131. Pașca din Cucerdea din eparhia Ernot au venit în April 21 1757 au început la șasti ceas.
132. Georgie din Cucerdea eparf Iernot au venit în April 21, 1757 au început la utearnea.

133. Ion din Ciugud eparfiriea aceeași au venit în April 23, 1757 începe acum.
134. Ion Câmpeanu dela Medieș au venit în April 25, 1757. începe la bucovnă.
135. Ilie Tămaș din Tău epar. Tiurului au venit în April 26, 1757 începe la șăsti ceas înaintea.
136. Ion din Patărlaca din epar. Tiurului au venit în April 29, 1757 învață la cat. 11.
137. Onul din Feleac din epar. Cluj au venit în April 29, începe la Psal. dimineții.
138. Antonie din Sățchie (?) din epar. Pieaur? (ИПЪСР) au venit în April 30, 1757 la Psaltire începe.
139. Tanasie din Calacea epar. Dârjei au venit în April 30, 1757 la Psaltire ad. (oua?) cat. începe.
140. Toader din Secuen din epar. Ci. Inspenctor au venit în April 29 1757 începe prolon sãm... ep.
141. Toma din Sănislău din varmeghia Sacmarului au venit în Maiu 3 zile va începe la Psaltire.
142. Onea al Oprei Ceachi din Vizocna au venit 11 Maiu 1757 începe acum la buchi.
143. Istatie Câmpeanu din Eparfiriea Roșiei din cea latinească intră la cea românească în Maiu 12 zile 1757 și ceva numai a ceti.
144. Ioan Șalamon din Geoagiu din Varmeghia Hunedii au venit în Maiu 12, 1757 începe la bucovnă.
145. Nicolae din Hășmaș Eparfiriea Cășăieanului a p. Vasilie au venit la glasuri 20 Maiu 1757.
146. Stan al Măriei dela Blaj au început în 21 Maiu 1767 la bucoavnă.
147. Pop Ianoș dela Berința din Kövar au început la utrenie anno, 1757, 27 Maiu.
148. Miclea Costan din Copalnic din Kövar au început la ceasuri 1727, 27 Maiu.
149. Gâți Ion din Copalnic din Kövar au început la glasuri 1757, 27 Maji.
150. Todea a Mărâncăi dela Balgrad au început la cetanie 1757, 27 Maji.
151. Fărănți Ion din Letca din Kövar au început la ceaslov 1757, 27 Maji.
152. Rați Vasile din Letca din Kövar au început la Psaltire 1757, 27 Maji.

153. Ion al p. Todor din Racovița din țara Oltului începe la 9 ceas 1757, 28 Maji.
 154. Avram dela Borband începe la glasuri 1757 4 Iulii.
 155. Ion al p. Oprea din Kacova începe la 2 glas 1757, 6 Iunii.
 156. Pantelimon a p. Antonie din Tur epar. Turzii începe la Psaltire 7 Iunii 1757.
 157. Grigorie Horgaș din Tănași începe la Psaltire 1757, 16 Iunii.
 158. Samoil Filip din Lațchiu începe la Psaltire 1757, 16 Iulii.
 159. Nicolae Rucsa dela Bălgrad începe la Psaltire 1757, 17 Iulii.
 160. Pătru Pop dela Bălgrad la Psaltire începe și la dialog 1757. 16 Iulii.
 161. Ion Fulea din Bălgrad iară la Psaltire și la dialog 1757, 16 Iulii.
 162. Ion Boer dela țara Oltului începe la Psaltire 1757, 18 Iulii.

(Orig. in bibl. archid. din Blaj).

III. — Anul 1763 Aprilie 20.

Eorum scholasticorum qui et quo ordine ex proximo exercitio annuali scilicet tentamine legi merentur nomina in suprema grammatice classe.

Ioannes Papp al. caes-regius.
 Demetrius Vidrai al. sem. paup. B. Virginis.
 Ioannes Visoly al. caes-regius.
 Nicolaus Papp al. sem. paup. B. Virginis.
 Ignatius Vokczeller al. caes-regius.
 Gregorius Blegy.
 Ioannes Apoldi alum. sem. paup. B. Virginis.
 Ioannes Czimbora.

In media grammatice classe.

Volfgangus Kaliany alum. caes-regius.
 David Remetei » » »
 Abrahamus Balomiri al. sem. paup. B. Virginis.
 Arsenius Popovits al. caes-regius.
 Gregorius Papp » » »
 Emanuel Nyagai » » »
 Georgius Onyika.
 Demetrius Laczi.

In infima grammatices classe.

Georgius Balomiri al. sem. paup. B. Virginis.
 Michael Papp » » » » »
 Paulus Racz » caes-regius.
 Michael Gambuczi.
 Ioannes Papp.
 Grigorius Papp alum. sem. paup. B. Virginis.
 Georgius Papp alum. caes-regius.
 Basilius Vitez alum. sem. paup B. Virginis.
 Basilius Kontor.
 Ladislaus Koruly alum. sem. paup. B. Virginis.
 Georgius Molnar.
 Nicolaus Apoldi alum. caes-regius.
 Nicetas Papp » » »
 Georgius Penzar.
 Ludovicus Nopcsa alum. caes-regius.

In elementari schola.

Alexander Papp.
 Georgius Papp.
 Michael László alum. sem. paup. B. Virginis.
 Samuel Papp » » » »
 Georgius Kriszta.
 Nicolaus Haportany alum. sem. paup. B. Virginis.
 Gabriël Tobias » » » » »
 Volfgangus Remetei » caes regius.
 Ioannes Vidrai » sem. paup. B. Virginis.
 Iosephus Makrai » caes-regius.
 Ioannes Lemni » » »
 Georgius Farkas.
 Stephanus More.

Nomina conjugistarum

Ioannes Mardsinay.
 Theodorus Orha.
 Alexander Fogarasi.
 Basilius Cirka.
 David Kalyaani alum. caes-regius.
 Georgius Tikosi » sem. paup. B. Virginis.

Georgius Szabo.
 Ioannes Motok alum. caes-regius.
 Thomas Pap » sem. paup. B. Virginis.
 Ioannes Telmecsél » » » » . »
 Stephanus Dioszegi
 Ioannes Nyágoe.
 Simon Vadi alumnus caes-regius.
 Ioannes Papp.
 Georgius Marillay.
 Ioannes Major.
 Iosephus Iminovics.
 Theodorus Tesani
 Alexander Golla.
 Ioannes Banyai.
 Alexander Pogany alum. caes-regius.

Nomina Comparistarum.

Theodorus Nemes.
 Ioannes Szentmiklousi.
 Volfgangus Farkas.
 Nicolaus Moizes.
 Georgius Papp.
 Nicolaus Benei.
 Alexander Nagylaki.
 Basilius Papp.
 Ioannes Makra.
 Eremias Strasai.
 Nicolaus Papp.
 Demetrius Papp.

Nomina majorum declinistarum.

Nicolaus Szirbu.
 Makaveus Velkeran.
 Simon Laci (Ladislaus).
 Georgius Silvasi.
 Basilius Rakolcze.
 Georgius Nemes.
 Petrus Pap.
 Petrus Paraleu.
 Ioannes Bozes.

Ioannes Brenca.
 Sigismundus Beni.
 Basilius Iminovics.
 Nicolaus Czipar.
 Ioannes Papp.

Nomina minorum declinistarum.

Stephanos Csokotis.
 Ioannes Papp.
 Nigrus Papp.
 Alexander Aron alum. sem. paup. B. Virginis.
 Basilius Papp.
 Ioannes Kaliany.
 Basilies Nemes.
 Ignatius Togye.
 Ioannes Dragosi.
 Andreas Szava.
 Nicolaus Szava.
 Simon Rosie.
 Ioannes Taics.

Legistae.

Nicolaus Pap alum. sem. paup. B. Virginis.
 Ioannes Paralleu.
 Simon Papp.
 Filiphus Csokotis.

Balásfalvae apud ssmam Trinitatem
 die 20 Apr. stylo veteri anno 1763.

NOTA: Elevii sunt scriși la fiecare obiect de învățământ în ordinea notelor obținute. Suprema grammatices classis avea următoarele obiecte de învățământ: Doctrina christiana, oratiá ligata, praecepta poëseos, argumentum, praecepta syntaxeos. Media grammatices classis: doctrina christiana, argumentum, praecepta. Infima grammatices classis: doctrina christiana, praecepta grammaticae, argumentum, praecepta rudimentorum. Schola elementaris: doctrina christiana, argumentum, praecepta. Conjugistae: doctrina christiana, conjugationes, praecepta. Comparistae: doctrina christiana, comparationes, declinationes. Majores declinistae: doctrina christiana, declinationes. Minores declinistae: doctrina christiana, declinationes.

(Orig. în bibl. archid. Blaj).

IV. — *Anul 1760 Noembrie 28.*

Regulae seu ordo domesticus qui pro alumnis seminarii pauperum B. Virginis Anunciatae anno 1760 concinnatus et mense Nov. die 28 stylo veteri iisdem praelectus est.

Cum Apost. 1 Cor. 14,40 dicat: omnia honeste et secundum ordinem fiant; cumque ordinem inter juniores quoque observari praescribat dum Ephes. 6,4 dicit: Patres educate filios vestros in disciplina et correptione Dni; ideo necessarium omnino existimavi, ut vobis qui huc in litteris erudiendi convenistis, ea, quae domesticam disciplinam seu ordinem concernunt exponerem et observanda proponerem.

Regula generalis.

Quoniam dilecti unus studii vestri scopus est ut nempe animae vestrae saluti consulatis et quid quid proposito huic conducere potest id sicut divinum mandatum cum timore observetis; ideo quilibet vestrum sibi idest suo muneri ante omnia intentus sit et attentus illud diligenter discat et perficiat et quae singulis temporibus et rebus ad suum munus requiruntur, ea diligenter inquirat et reipsa exequatur. Ab hoc suo munere nec mente nec sermone actioneve ad dextram aut sinistram deflectat ac declinet, secus in iis versans, quae a suo munere distrahunt et negotia sibi convenientia imperfecta deseret et diaboli insidiis facilius capiendus exponetur, sicque nec Deo nec superioribus placere poterit.

Regulae peculiares.

1. Mane dato signo omnes decenter in silentio surgetis, induti similiter ad musaeum: (quod tempore hyemis focarius prius calefaciet): conferetis preces ibidem dum vicepraefectus monebit communiter devote et composite recitabitis; tum silentium ad tempus usque scholarum tenebitis, sub hoc quivis lectioni et penso sibi assignato sedulo incumbet si vero cum quopiam extraneo tunc casu ad musaeum intrante loquendum veniret, solus vicepraefectus voce demissa talem alloquetur et quocumque et brevibus poterit, absolvet.

2. Similiter composite silentium observabitis in meridie a duode-

cima usque ad tempus ingressus scholarum et post scholas a hora quinta usque ad tempus collationis; diebus vero quibus a scholis liberi estis iisdem horis et tamdiu tenebitis, donec vicepraefectus a silentio cessare dixerit.

3. Extra praedicti silentii horas tempus habebitis indifferens illudque non secus ac silentii horas cum aliquo vestro fructu transigetis, vel ea nempe, quae in scholis explicata sunt invicem repetatis vel aliud quidpiam, quod ad aedificationem et pietatem conducit seu unde meliores redditi in aliqua virtute proficiatis, tractabitis.

4. Tempore indifferenti extra domus ambitum aut intra ambitum in aliorum cubiculis confabulantes non reperiamini, similiter dormitorium de die non nisi causa prius vicepraefecto nota intrabitis.

5. Ad ecclesiam orationis causa et ad curiam ob vestras necessitates ire vobis licebit, alio vero non nisi obtenta prius facultate exibitis, negotiisque corporis causa assumptis ocyus absolutis domum pro silentii tempore redibitis.

6. Quilibet conductum foris habere debet et hospitium et quo male affectus: (cum nunc alius pro infirmis locus non habeatur): exire tenebitur et tum primo dum nempe integre convalescet ad seminarium intrare poterit.

7. Diebus ad animum oblectandum ordinatis simul omnes et per oppidum bini (quod semper observabitis) procedetis nec domi ullus a communitate sine facultate remanebit, nec foris ab eadem se quisquam divellet. Loca vero oblectandi animi causa illa adibitis, quae vicepraefectus adhibito sibi vicinorum consilio praelegerit, ibi lusum honestum, quo et animus exhillaret et a scopo vestro prudentiaeve consiliis non distrahatur, exercere poteritis. Procul a vobis absint et tunc et alias indecorae actiones, quae nempe speciem alicuius peccati in memoriam revocare possent, multo magis eae, quae alterius animum offenderent. Ex deambulatione domum ordinate pariter debito tempore redibitis.

8. Obsequia quae vobis invicem in communi praestare debetis, pervices prout vicepraefectus distribuet praestabitis; quilibet munus sibi assignatum velut Deo inspectore inpigro studio et attentione diligentia perficiat, alteri ministrans ita animo affectus sit, veluti Christo inserviret.

9. Ad mensam dum convenitis, cibum praecedat oratio, quam per vices et tunc et alias recitabitis; si quid ex ferculo partiendum veniret, vicepraefectus sola cujusque necessitate considerata sine ulla personae acceptione dispensabit et distribuet.

10. Rebus quibus utimini, ut in bono statu conserventur cura et sollicitudo sit penes vicepraefectum et penes eum, qui re tunc utitur,

si tamen rem alter et ab hoc et ab illo negligi contempniquè observaret et ad hunc ejus rei velut communis procuratio pertineret. Ianuis nihilominus musaei et dormitorii dum nempe omnes seu hinc seu inde exeunt, ut bene acclusae maneant, solus vicepraefectus attendet.

11. Post vespertinam collationem signo dato simul omnes preces absolvētis, compositi in silentio ad dormitorium vos conferētis et quilibet in suo lecto ea quae Spiritus sunt meditando, decumbet.

Hae sunt dilecti, quae nunc vobis observanda promulgantur, quaeque si transgressi fueritis pro transgressionis qualitate et delinquentis habitu poenitentia seu canone quoque salutari castigamini, si vero quemadmodum et speramus, superiorum ordinationibus vos accommodaveritis dum ipsum audietis, qui Luc. 10,16 dicit: qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit. Qui vero mandatum Dei proficit gaudeat et exultet quia uti Ioan 12,50 dicitur: mandatum Dni vita aeterna est; Quam ut et vester benefactor Illmus ac Rmus dnus Praesul consequatur, vestrae erit obligationis saepius pro eo Deum exorare.

Praedictas regulas non licebit ulli interpretari alias ac superiores vestri intelligunt; hinc si de harum vera intelligentia quaestio inter vos oriretur, superioribus vestris et ultimo Praesuli determinandam omnino relinquētis. Balazsfalvae anno et die supra notatis.

Ex Illmi ac Rmi dni Praesulis annuentia et benedictione per me Athanasium Rednik O D Basili M.

Ad regulam 8-am *addita anno 1762* (cu mâna lui Rednic): Appendix prima: Ne officium ministrandi velut res parvi momenti aut indifferens putetur neve aequabilis unius personae delectus superbiae suspectum reddat eum, qui praeficitur et quasi caeteri contemnerentur etiam vicepraefectus ad corpus pertinens ministrandi officium caeteris, praestare tenebitur, per humilia namque opera quis ad imitationis Dei altitudinem ascendit.

Appendix 2-da: Ne tamen in bonis prae caeteris amplius velle et facere cuiquam relinquatur accasio, quod esset vitium contentionis duo vicepraefecti declarantur qui per vices pariter unius loco (seu quantum unus ex caeteris inservit) ministeria ad corpus pertinentia in communi peragent, quorum unus dum suas in serviendo vices facit, alter vicepraefectus in regulis expressa munia peraget. Appendix 3-tia: Deinceps qui hactenus vicepraefecti munia in regulis expressa abire consuevit non vicepraefectus sed Decanus compellabitur. Balazsfalvae anno supranotato. Adjecta rursus per me praenotatum.

Nota: Ap. 3. e scriis de Rednic. In alt exemplar scriis întreg de mâna lui, la sfârşitul ap. 2 citim: haec addita sunt anno 1761.

(Orig. bibl archid. Blaj)

V. — Anul 1774 Octomvrie 29.

*Visitatio canonica seminarii diaecesani anno 1774,
29 8bris etc. Visitatio capellae aulicae.*

1. Quis fundavit hanc capellam et cuius est?

Antiquitus reformati erexerant dein successu temporis eppus Klein in valachicam redegit, tandem ex parte ruinata eppus P. P. Aaron refecit et seminario dioecesano propriavit.

2. Quae habet paludamenta et quanta?

Habet paludamenta sericea pro festivitibus honesta et quidem eorum stolae et oraria auro et argento circumdata, pro ferialibus vero diebus praesertim pro ordinandis apta ex simplici materia carton dicta. Numerus eorum in Inventario constabit.

3. Habetne vasa sacra et campanas et quot? et libros ecclesiasticos in simplici compactura aut argento obductos quot et quales?

Habet calices argenteos deauratos et unum medium solum argenteum in parte superiore, ex argenteis autem calicibus unus datus est ad tempus in Naszod pro usu religioso ibidem existenti. Campanas etiam habet 2. Libros etiam necessarios habet in simplici compactura, quorum numerus in Inventario scriptus est.

4. Est ne capella haec firma et stabilis vel quis defectus?

Non est firma quoniam unus paries inferiorem plateam respiciens est proximus ruinae, defectus autem est in solis tegulis et calce, quae sua Excellentia pro granario suae aulae applicari curavit.

5. Quem fundum aut dotem habet capella haec ad se servandam?

Nullum fundum alium aut dotem habet quam a seminario diaecesano, siquidem telonium nundinarum, quod a praedecessoribus pro capellae conservatione fuerat concessum sustulit sua Excellentia.

6. Num officium ecclesiasticum exacte fiat in hac capella et per quos, num etiam religiosi huius domus et an accurate intersint divino officio?

Fit omnino exacte officium divinum ordinarie quidem per homines religiosos seminarii subinde etiam per ordinandos. Religiosi intersunt divino officio nisi inevitabiles labores publici aut domestici aut debilitas aliqua ipsis superveniat.

Visitatio seminarii.

1. Quis hoc seminarium fundavit, quando, cuius sumptibus et quem in finem?

Fundavit pie defunctus eppus P. P. Aaron anno 1758 proprii, sumptibus in finem per fundatorem in testamento insertum.

2. Unde subsistit?

Ex bono Kut et typographia subsistit.

3. Pagus Kut est-ne undequaque in tuto positus aut aliquo litigio implicatus et quo?

Non est undequaque in tuto positus siquidem eum primis gravi litigio communitates genuensis implicatum est, deinde perennialiter in ipsum bonum non est adhucdum introductum ob defectum vitiosarum collationum.

4. Habetis-ne fundationales contractuales et collationales Reas aut alia instrumenta huc spectantia et ubi sunt?

Habet contractuales comitis venditoris Gabrielis de Bethlen per cancellariam aulicam trannicam in forma bona expeditas, collationales etiam habet sed vitiosas; interim nec confirmationales debita via adhucdum sunt expeditae, sunt et alia instrumenta hoc bonum concernentia, quae in Inventario specificata sunt numerice.

5. Quid annue infert hoc bonum?

Iuxta submissam etiam Suae Matti relationem si omnia naturalia in pecuniam convertantur, facto per plures annos calculo in mediocritate 1600 in summo 2000 Rf. importat.

6. Quis administrat et ratiocinatur de proventibus et cui?

Administrat de mente fundatoris praefectus seminarii cum fratribus pronunc P. Iosaphat per saecularem tamen officialem ratiocinatur autem eppo de mente fundatoris, sed nunc iuxta dispositionem suae Excellentiae capitulo.

7. Quis est typographiae procurator et a quo constitutus?

Pater Germanus est procurator constitutus a praefecto et fratribus et confirmatus per eppum pie defunctum Rednic.

8. Quid annuatim importat typographia?

Iuxta submissam suae Matti relationem et initum per plures annos calculum dentis expensis annuatim pro eadem fieri solitis importat ad 600 Rfloreos in puro lucro manente tamen ejus fundo semper instructo.

9. Quis legavit typographiam seminario et quem in finem?
Eppus P. P. Aaron legavit seminario qui etiam eam propriis sumtibus erexit, legavit autem in finem eum in quem et bonum Kut.
10. Quales libros imprimitis et quo censore?
Libros valachicos officium divinum et doctrinam christianam continentem, imprimimus censore Rmo dno Kalyani et aliis capitularibus ad id ordinatis.
11. Quas et quot formas litterarum habetis, quot proela?
Litteras habemus duplicis speciei latinasque nempe et valachicas, latinae sunt solum unius formae et nec dum sufficientes fusae, valachicae vero sunt 4 formularum, proela tria parata, 4-tum semiparatum 5-tum vero solum ex ligno paratum.
12. Quid expenditis in impressionem unius philerao et quanti venditis?
Pro impressione unius philerae praesertim cum rubro computandis computatis expendimus 3 nummos distrahimus autem a 5 nummis.
13. Quale privilegium pro typographia et ubi est?
Privilegium typographiae est antiqui usus per Mattem ssmam confirmatio et regia decreta saepe saepius data ut typographia habita ampliatur.
14. Extra hos fundos percipit ne aliunde vel percipit actu aliquid seminarium et quantum?
Percipit etiam ex interusurio 3000 Rf. annuatim 120 Rf. et actu percipit, ex domibus Jovianis pro capitali 250 Rfl. illis inhaerentium annuatim 15 Rfl. quos modo in futurum non percipiet, si quidem sua Extia suae aulae apropiavit illos; percipit item a nobili soradio (?) pro 100 Rf, 4 orgias lignorum.
15. Quam summam ex his redditibus omnibus simul sumptis actu in cassa habet seminarium quantumve elocatum aut creditum aliis et quibus?
Ex Inventario patet summa parata quae in cassa seminarii reperitur actu, sed etiam debitorum activorum.
16. Quot sunt, alumni in hoc seminario aut extra qui ex his proventibus aluntur?
Pro nunc solum 12 alumni in seminario hoc aluntur, extra seminarium nullus; interim diaecesis alumnis ad scholas alias proficiscentibus ex mandato suae Extiae datur pecunia etiam extra seminarium hoc ex cassa seminarii.

17. Quantum in ipsos annue impenditur?

Hoc anno pro victu eorum impendebantur 500 Rf. pro amictu vero 133 Rf. 24 Xri.

18. Quot alumni viribus huius foundationis interteneri posse putaretis ita ut tanta substantia remaniat, quanta ad ipsam foundationem integre perpetuo conservandam sufficiat?

Pro nunc 15 alumnos intertineri posse putamus ex fundo fluente; ubi vero fundus stabilis ad bancalitem aliquam locatus fuerit ut ex eo atiam interusura quottannis fluat, pro tunc sperare poterimus 20 alumnos intertenendos; si tamen extra seminarium in nullum alium finem vel locum proventus erogati fuerint.

19. Quot estis religiosi intra et extra seminarium ex cujus proventibus subsistentes. Quot item intra septa haec laici?

Hactenus eramus intra seminarium 4 religiosi, modo vero a 3 hebdomadis 3. Extra seminarium unus laicus intra septa haec nullus.

20. Quis vobis victus, quis amictus, quod institutum et num illa servetis amussim uti professi estis?

Victus noster juxta professionem nostram in reg. ins. 19-a amictus hactenus solitus et usurpatus. Institutum professi sumus s. Basili, observare conamur illud, uti doceri et observari videmus.

21. Habetne domus haec clausuram religiosam et a quo dependet immediate?

Habit et habet ordinariam sed praetextu pietatis multae mulieres transeunt per monasterium. Dependet autem juxta ordinationem suae Extiae immediate a capitulo juxta foundationis autem mentem a Eppo.

22. Habetne seminarium bibliotecam et ubi est ajus cathologus? Quis huius fundator?

Habet omnino, ejus cathologus constat in Inventario. Fundator autem ex parte huius bibliothecae est Eppus Aaron, ex parte Rednic, sed majori ex parte seminarium propriis sump-
tibus procuravit.

23. Cui et in quo est obligata haec domus?

Nulli obligatam novimus in ullo nisi quod mercatoribus armenis pro rebus emptitiis teneamur praefer (?) propter 75 Rfloreos pro nunc solve.

24. Domus Carolinensis unde subsistit?

Ex proventibus huius seminarii subsistit.

25. Num ab hac domo carolinensi sint aliqua bona abalienata et qualia et quomodo?

Sunt omnino bona Marosvaragyensia, quae consistunt ex molendinis, pratis, terris arabilibus atque e ducillis in pago Orda dicto sita, alia item A. Carolinae ex nonnullis vineis et terris arabilibus consistentes, ex quibus prima quidem amissa sunt via illegitimae executionis, postrema vero via potentiae, quae modo omnia per fiscum regium possidentur.

26. Instrumenta ad illa bona spectantia ubi et qualia sunt?

Instrumenta ad haec bona spectantia reperiuntur in archivo seminarii, qualia autem sint illa, ex Inventario apparebunt.

27. Num et alia litteralia et contracta eppatum et monasterium aut alios, aliasve causas, personas, res et ecclesias concernentes hic reperiuntur et ubi sunt?

Qualia litteralia instrumenta praeter seminarium et domum Carolinensem concernentia hic reperiuntur ex inventario patebit.

NB. Solus praesul singulos de vita et moribus alterius privatim examinare solet de canone.

(Orig. bibl. archid. Blaj)

VI. — *Scrisori diferite.*

I. — *Atanasie Rednic către episcopul P. P. Aaron.*

Illustrissime ac Rme Dne Praesul mihi gratiosissime.

Post meum Balazsfalva discessum e schola latina et valachica quidam majores et minores studiosi in vestibus, veluti ad comedias induuntur, induti sunt, unus regis personam agebat alii quatuor tabernaculum in quatuor columnis, sub quo rex procedebat, portabant, agebant duo insuper epporum personam cum infula latinae simili, duo angelos referebant, hi imagines etiam ad pectus consutas habebant, vestes in hunc finem ab uno et ab altero acceperunt, rex qui erat habebat a Dna Mardsinaina quamdam ejus vestem decem ut audio aureos valentem, sceptrum in manu cum aliquo vitro, qualia vitra etiam alii in fronte gerebant, ut audio ex candelabro, quod Cibinii a D. Pekkers emimus accepta. Sic instructi cum uno timpanatore, cursore item, qui tubam postariam in manu gerebat, uno vexillum portante, quod erat factum ex materia quam P. Gregorius Viennae emerat a se, altero Aethiopem repraesentante, cum duobus Zingaribus fides pulsantibus per aliquot domus hic Balazsfalvae suum ad quod erat instructi exercitium absolverunt; hoc constabat ex quatuor aut quinque cantionibus Valachicis et duorum regis et alterius peroratione Valachica,

rex autem veluti in solio, supra baculos, quos alii ipsi tenebant, sedens perorabat, cursor supra humeros unius pedibus stans tubam suam inflabat; hinc Balazsfalva depositis vestibus hi omnes praeter Zingaros quos dimisit Basilius caecus, qui cum studiosis ibat simul et alter didascalus latinus Zacharias, moverunt versus Sabesium, quo appropinquantes resumptis vestibus sua exercitia Sabessii aliquot in locis perfecerunt, iverunt et Carolinam, Vincium, ad pagum Kut et alia loca visitantes, priori die ut referunt ante nativitatem Balazsfalva moventes, pridie Epiphaniae, dum etiam ego domi eram advenerunt eo die in refectorio nobis dum manducabamus suas fecerunt figuras omnia vidi praeter cursoris figuram, qui dicebatur stetisse in humeris alterius; quid de ista horum extraordinaria actione homines loquantur, audio quod noster populus cum summa ubique admiratione aspiciebat et ubi ecclesiam alias non frequentabant dum hi intrabant ecclesias, populum prae multitudine ecclesia non capiebat, aliquibus in locis imagines assutas vestibus puerorum homines exosculabantur, alieni uti Germani et Saxones et Hungari magnum se habere gaudium in horum actionibus declarabant, quidam quasi cum displicentia dicebant apud se non reperiri tam aptos ad similia exercenda, neque similia factitari; hoc etiam audivi dici a quodam, quod alius quidam e vestris hominibus dicebat: Turcam nos prohibere verbo, facto exercere. Rdmus autem Vicarius dicebat se per omnia fuisse contrarium ne ita induiti hinc inde discurrerent, ipse Basilius Caecus qui veluti custos ipsis traditus est mihi referebat se omnimode laborasse, quatenus impediret istam legationem suam et juvenum, sed P. Gregorius ipsum quasi cogeat et nec sic volens abire, tandem consentiente etiam P. Sylvestro convictum se dicebat. Quid quid alii dicant, hoc verum est, hanc esse magnam novitatem, quae nec ab aliis nationibus exercetur et licet audiatur a quibusdam laudari, non tamen scimus an ideo laudetur quia res digna laude ab ipsis censetur vel vero ideo ut nos magis excitent ad similia facienda, quae nobis vitio verti possent, si enim ipsi laudant veluti digna laude quare ipsi nullibi taliter exercent ut admirationem et laudem sibi compararent, pro quibus magnum studium et multas expensas faciunt. Scimus praeterea multos nos habere osores, qui facile nos deferre possent veluti signa iam futura alicuius rebellions indicare, dum tympano, vexillo et tuba procedentes de civitate in civitatem vident et melius esset latere, donec perfecte bonum possideretur et sic prodire, quam signa quaedam non perfecte possessi boni adversariis, si qui essent ostendere et sic facilius ab adversario ante finaliter obtentum bonum expugnari. Dicit fors quispiam ipsos studiosos ad 80 florenos acquisisse, ego autem audio ex Basilio eorum ductore, quod a dua Mardsinaina acceptam togam adeo corruperint ut illa flens ipsi coqueretur de illa 10 aureorum veste, quod non amplius ipsam portare possit nec marito referre audet nec amplius se claves suae domus Patri Gregorio concedituram, audio insuper ex Basilio quod et aliorum cum suis vestibus studiosi in hoc itinere laceraverint vestes, ubi neglectus studiorum hoc tempore, quid dicendum de juventute, quae iam nunc formas varias incipit haurire. Nostri P. Religiosi referente Rmo P. Vicario secunda Nativitatis die discesserunt unus ad Kut alter hinc inde decurrebat (? foarte şters) donec ille ad Kut... ibidem simul cum studiosis comediastis in tractatione apud D. Mardsinai existentes et ipsi pridie Epiphaniae Xti Domini domum venerunt. Utinam jam si se sub lege obedientiae religiosae non agnoscunt uti facta demonstrant, alios ab ea non seducerent, sed scandalosa post adventum

intelligere debui, monebat P. Vicarus moderatorem Boer ne pueros suos admitteret similia quae retuli exercendi, is reposuit se non scire jam quem audiat. Basilius Caecus pariter referebat se multum confusum dum unam P. Gregorii alteram P. Vicarii voluntatem observabat. Diaconus me interrogante cur non offerret Evangelium osculandum sub Lyurgia Ddmo P. Vicario prout typicum praescribit, reposuit sibi hoc prohibitum ab aliis patribus, dicente P. Sylvestro se esse majorem in ecclesia nec velle similem introduci consuetudinem; ego hoc audiens tacui et haereo dubius quid ego facturus sim dum celebrare in prsentia P. Vicarii deberem, nullus enim ex Balazsfalvensibus patribus rem de qua loquor facit, licet et P. Szakadatio id me fecisse retulerim. Quibus etc. Balazsfalvae 11 Ian 1756 Illmae ae Rmae Dnis Vrae humillimus in Xto. servus *P. Athanasius*.

(Orig. bibl. archid. Blaj).

II. — *Scrisori de elevi.*

1. — Revendissime dne P. in Xto mihi Venerandissime

Dătătoriu acestia gramaticul Simin din Cuzirioara (Cuzdrioara cott. Solnoc-Dobăca) după rugarea și recomandația ce am fost făcut la M. D. Vladica și și la Sfinția Ta; acum s'a trimis la mila făgăduită, la săminarium. Pre carele de iznov cu smerenie îl recomandăluesc ca pre un prunc de bună nădejde din părinți din neam slobod, credincioși și ascultători. In reliquo favoribus et precibus commendatus persevero. S. Ujvar 7-ma 9-bris 761-mo Rdissimae Pattis Vrae humillimus servus P. Demetrius Kassai.

Vo. Rdissimo Domino Athanasio Rednic O. D. B. M. religioso zelansissimo et Patri in Xto Venerandissimo. Balazsfalvae.

(Orig. biblioteca archidicesană, Blaj)

2. — Prea osfințite și prealunate Doamne Doamne mie milostiv stăpân, iporci.

Viind și eu aici la școalele Mării Tale, mi-a dat Dzeu gând și poftă spre învățatura letinească, pentru care lipsă și fiind că sunt și departe și-mi este cu anevoie a mă putea chivernisi, cu mare umilință mă rog Măriei Tale să te milostivești a mă primi și pe mine în numărul celorlalți în seminarium Măriei Tale. A Măriei Tale mai mic și plecat în toată vremea și pururea rugătoriu pentru Măria Ta, *Petruța Ionaș*.

Vo. La prealuminatul și prea osfințitul M. D. Vladica. *Apoi tot acolo cu mâna lui P. P. Aaron*: Carii or încape acolo trebuie să fie cu calculuș, cu bună mărturie și de bună nădejde. Despre carele toate va avea grige Ci. P. Prefect. 1 Novem. 1758 *P. Pavel*,

(Orig. bibl. archid. Blaj)

3. — Prea luminate și preosfințite Doamne Doamne Petre Paule Aaron de Bistra al nostru milostiv stăpân.

Cu această plecată scrisoare cad la mila Măriei Tale rugându-me precum îți faci milă cu mulți de-i primești la mila Măriei Tale, întru acest chip me rog și eu Măriei Tale ca să-ți faci milă a me primi la seminariul Măriei Tale. Cu aceasta rămăiu slugă plecată gata întru slujba Măriei Tale. Eu *Dumitru Popovici* din țara Bănatului.

Vo. Prealuminatului și prea osfințitului Domn Domnului P. P. Aaron de Bistra episcopul Făgărașului.

(Orig. bibl. archid. din Blaj)

4. — Prea cinstite și mie cuvios patron părinte.

De vreme ce am auzit în sfințele scripturi cetindu-se că noi, cari suntem copii, să creștem în frică lui Dzeu, însă fiindcă noi fără îndreptarea și diregerea celor mai înțelepți a ne face buni nu putem, pentru aceea năzucsc la mila Sfinției Tale, ca să te milostivești de va fi cu putință a me primi și pe mine în numărul celorlalți seminariști a Mă-Tale, ca învățând cele ce acum mi s'ar cuveni, să me învrednicesc și la cele mai mari învățături prin cari să pociu cunoaște legea lui Dzeu (pentru care sfârșit ne-a și zidit Dzeu) și pentru Sfinția Ta să pociu ruga pre milostivul Dzeu, ca împeună cu dânsul să împărătești. *Humillimus cliens Ioannes Telmeceșely*.

Vo. Prea cinstitului Părintelui Atanasie.

Pe dosul scrisorii P. P. Aaron a scris: Si puer haec concepit, quod est difficile creditu idemque et scripsit, sine dubio admitendus erit.

(Orig. bibl. archid. Blaj)

5. — Prealuminate preaosfințite Doamne mie milostiv stăpâne.

Cu umilință și cu smerenie la mila Mării Tale căzând am alergat văzând pre Măria Ta pre toți săracii cu milă socotind, rugându me pentru aceste lipse ca să te milostivești smerenii mele să me miluești cu o pereche de cioareci și la seminarium să me primești, fiindcă sunt foarte departe din țara Bănatului și nici de acasă am nădejde că și maica mea se ține cu destulă sărăcie, ca prin mila cu mine un nevrednic făcută, să se milostivească mântuitorul a Te împărtași vecinicelor sale bunătăți, fiindcă eu nu sunt vrednic ați face Măriei Tale destul pentru atâta bine al Măriei Tale.

Sufletesc și smerit fiu

Dumitru Popovici

Vo. Cu umilință și cu smerenie să se dea în mâna Mării Sale Dmlui Vladică.

(Scrisoarea e fără dată, adresată lui P. P. Aaron, cum o dovedește rezoluția de pe verso, în care se cere părerea prefectului seminarial).

(Orig. Bibl. archid. Blaj)

6. — Méltóságos kegyelmes nekem érdemem felet valo
jo Uram és Patronusum!

Én itten Balázsfalván Isten engedelmeségéből tanulásra adván magamat de a tehetség rosszul engedi magával, mert csak az Isten tudja miképpen töltöm időmet mert a kegyetlenség rajtam uralkodik s a tanulás is nem eshetik úgy a mint kénék azért mostan amint vettem észre a seminárium egy héjával fog leni azért alázatosan instálnék a méltóságos urnak, hogy amint a többiekkel is irgalmaskodik rajtam könyörülvén szegény tehetetlen a töb seminaristák számában számlálni a mely istenes grációját énis minden napi imádságomban megigyekezem hálálni. A méltóságos Urnak

leg alázatosab és kissé szolgája

Tikos György filius jurati

Vo. A méltóságos püspök urhoz nékem érdemem felet valo jo patronus uramhoz.

Tot pe Vo. cu mâna lui Aaron: Meg láttyuk mikket vevin azoktul informatiot, akiktul ilik.

(Orig. bibl. archid. Blaj).